

veterinària

Reportatge:

Resistències als antimicrobians, un problema 'One Health' amb un important paper dels veterinaris

AVEPA:

El primer Congrés Nacional AVEPA-SEVC online de la història congregà a més de 4.000 ponents virtuals

Actualitat:

La pesca recreativa del cranc blau (*Callinectes sapidus*) s'autoritza a Mallorca davant el seu augment poblacional

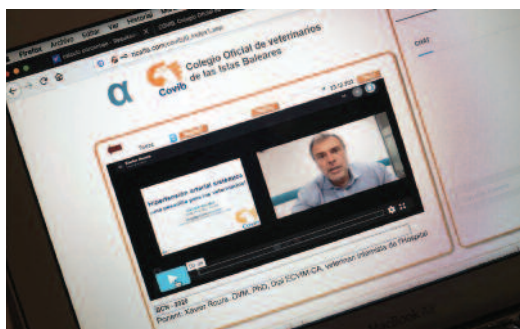

La campanya de matances domiciliàries del porc arriba a l'equador amb una discreta xifra de mostres

- 4 **Avepa:** Més de 4.000 ponents en el Congrés Nacional AVEPA-SEVC
- 5 **Apunts de gestió empresarial:** Any nou, vida nova?
- 6 **Seguretat alimentària:** Nova aplicació sobre l'etiquetatge dels aliments (FLIS) de la CE · Campaña contra l'obesitat infantil
- 7 **Hª de la Veterinària:** Emilio Ojeda Sahagún, la presència d'un gran veterinari a Balears
- 8 **Justícia Alimentària:** Petició per protegir la població infantil de la publicitat d'aliments insans
- 9 **Perfil col·legial:** Àgueda Laura Pons Barro
- 10 **Actualitat:** Concurs infantil de dibuix per a la felicitació de Nadal
- 11 **Portada:** Campaña de matances del porc i triquina
- 12 **Reportatge:** Resistències als antimicrobians, un problema *One Health* amb un important paper dels veterinaris

- 16 **Actualitat:** Formació online COVID · Reunió sobre la nova Llei de Benestar Animal de la CAIB
- 17 **De tal palo:** Pedro, Esteban i Pedro Pujol
- 18 **Els nostres centres:** Memvet – Centre de Referència Veterinària
- 20 **Actualitat:** Autoritzada a Mallorca la pesca recreativa del cranc blau
- 21 **Assessoria jurídica**
- 22 **Cas clínic:** Presentat per La Ribera Veterinaris
- 23 **Col·legi · Art al COVID**

Esperança

L'any passat ens privà del contacte directe amb familiars, amics, companys de treball i clients, i ens impedí compartir molts de moments junts. Va ser un any terrible per la seva excepcionalitat i pel rerefons, una crisi sanitària convertida en pandèmia de complexa gestió, amb unes conseqüències difícilment mesurables a dia d'avui.

Des del Col·legi se us vol transmetre l'agraïment pel vostre gran treball durant aquest període. Heu donat el millor de vosaltres, heu estat generosos, despresos, un exemple de solidaritat, entrega, compromís i professionalitat. Per a la junta de govern ha estat un gran orgull haver representat a la professió veterinària, a tots vosaltres. És cert que haguéssim desitjat un major reconeixement, i que els responsables polítics i autoritats sanitàries que han gestionat la pandèmia haguessin comptat amb els nostres coneixements i competències. Tenim la certesa que amb les nostres aportacions, les coses haurien funcionat de manera diferent. Així i tot, la veterinària ha tingut una visualització brutal, especialment durant els dies del dur confinament, i sens dubte més aviat que tard recollirem els resultats.

D'altra banda us volem enviar un missatge d'esperança per a aquest nou any 2021. És cert que la pandèmia ha canviat moltes coses; que les seves conseqüències estan sent molt difícils a tots els nivells; que va truncar abruptament les nostres il·lusions de l'any passat; i que ens fa veure la vida de forma molt diferent. Però també és veritat que el nou any presenta motius per a l'optimisme i que, per tant, no podem parar. Des del COVID afrontem un any ple de projectes i d'objectius a aconseguir, i serem proactius, proposarem i presentarem iniciatives i treballarem dur. Aquest és el nostre compromís. I esperem comptar amb tots vosaltres per poder realitzar-los amb èxit. Esperem que així sigui.

veterinària 87

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinària:** Jesús Martínez. **Direcció periodística:** Joan Sans (Dirkom). **Consell editorial:** Lluís Riera, Jorge Cañellas, Manuel Ruiz, Tomeu Martí i Iván Plasencia. **Fotografia:** Jaime Reina. **Maquetació:** G. Domenici. **Publicitat:** COVIB (Av. Comte de Sallent, 2, Principal A i B - Tel: 971 71 30 44/49). **Impressió:** Gráficas Loyse. **Dipòsit legal:** PM-495-2013

El Comitè de Redacció recorda als col·laboradors de la revista que poden utilitzar tant el català com el castellà en l'elaboració dels seus articles. Veterinària no es fa responsable ni s'identifica amb les opinions que els seus col·laboradors expressen a través dels treballs publicats. Reservats tots els drets. Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol informació gràfica o escrita per qualsevol mitjà sense el permís escrit del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

El Congreso Nacional AVEPA-SEVC 2020 congrega a más de 4.000 ponentes virtuales

AVEPA logra con éxito transformar su emblemático congreso anual, una cita presencial con 120 horas de conferencias, en 6 días de sesiones y talleres prácticos online

El gran reto que tenía por delante este año la Asociación de Veterinarios Españoles Especialistas en Pequeños Animales (Avepa) de convertir su Congreso Nacional anual en una cita virtual ante la situación sanitaria generada por la pandemia ha sido superado con creces después de conseguir la participación de más de 4.000 profesionales sanitarios en el primer AVEPA-SEVC online de la historia.

La junta directiva de la asociación decidió y anunció la readaptación del programa científico que ya se había diseñado para el Congreso presencial de noviembre para que pudiera celebrarse íntegramente online. De este modo, transformó un congreso presencial con 120 horas de conferencias repartidas en 10 salas, en 6 días de sesiones online en tres salas diarias de 4 horas, con un total de 14 especialidades incluyendo medicina, cirugía y

gestión. Del mismo modo, se llevaron a cabo 7 talleres prácticos, con una asistencia total de 150 veterinarios, en un congreso que se celebró en directo del 3 al 12 de noviembre.

En la sección de posters se presentaron 130 comunicaciones. La comunicación libre ganadora fue 'Detection of Sars-COV-2 in respiratory tract samples of cats and dogs'; el mejor caso clínico fue 'Tratamiento de la intoxicación por

>>> La asociación ha anunciado que el próximo Congreso Nacional de AVEPA-SEVC se celebrará del 21 al 23 de septiembre, en Madrid.

metotrexato en un perro mediante ácido fólico'; y en cuanto al mejor autor joven, recayó en 'Caracterización de las actividades que los propietarios de gatos consideran calidad de vida para sus mascotas'.

APOYO COMERCIAL

Pese a las circunstancias reinantes, hasta 19 empresas del sector de la salud animal dieron su apoyo al Congreso con stands virtuales que los participantes podían visitar para conocer todas sus novedades. Hubo también un concurso de talentos, con retos y preguntas a centenares de personas que se animaron a participar desde sus casas.

Finalmente, desde la asociación de veterinarios han anunciado que el próximo Congreso Nacional de AVEPA-SEVC se celebrará del 21 al 23 de septiembre, en Madrid.

La formación continuada de 2020 que no se pudo impartir en Baleares estará disponible en la web de AVEPA hasta marzo de 2021

AVEPA decidió en noviembre que los talleres de formación continuada que no se habían podido llevar a cabo por parte de la vocalía de Baleares, dermatología, medicina felina y gastrointestinal, a causa de la pandemia, se celebra-

rían en formato online, con la información a disposición de todos los asociados en el área de socios de la web de AVEPA, hasta el 31 de marzo de 2021, en formato texto y formato audiovisual.

Any nou, vida nova?

Comença un nou any i, com sempre, el nostre cap bull d'iniciatives, de canvis per fer, de coses per millorar... Els pensaments típics i els retrets que ens fa la nostra consciència d'allò que sabem que hauríem d'estar fent, però que no hem trobat el moment.

Fer vida més saludable, fer més esport, menjar més verdura i fruita, dedicar i compartir més temps amb la família, poder tenir estones per a aquella afecció que tant ens agrada però que tenim abandonada, organitzar-nos millor la vida per poder fer tot això... són alguns dels pensaments i dels propòsits que, indefectiblement, arriben cada any amb els Reis d'Orient.

I també feim balanç de com ha anat aquest any que s'ha acabat, aquest any tan atípic, que ens ha fet canviar moltes coses a la vida quotidiana i a la vida laboral i que encara no sabem quines conseqüències econòmiques haurà tengut per al nou any que comença.

Quins són els propòsits que vos heu fet per al 2021 de cara a la vostra empresa? Comprar equipament nou? Oferir nous serveis, diferents? Implementar algun tipus d'especialitat? Segur que toca revisar els preus: per apujar-los o baixar-los? Cal fer reformes al local? Planificar campanyes per a l'any que comença? Implantar d'una vegada els Plans de Salut? Promocionar-vos o publicitar els vostres serveis? Contractar més personal? Despedir-ne? Segur que durant aquest any passat heu estat pensant en alguna d'aquestes coses. Ara toca asseure's i reflexionar davant un paper per prendre decisions del que hem de fer el nou any.

Per poder fer qualsevol d'aquestes coses, haureu notat que necessitam valorar el seu impacte econòmic en l'empresa. Bàsicament, hem de fer un pressupost.

EL PRESSUPOST DE LA NOSTRA EMPRESA

A tots ens fa por i peresa això de fer un pressupost anual de l'empresa. Sembla una feina àrdua i inassolible, complicada. No és res de tot això. És una feina fàcil que només requereix algunes hores. Tot dependrà de com de detallats volem que siguin aquests pressuposts. Necessitarem posar per escrit un pressupost d'ingressos i un de despeses. L'un i l'altre marcaran els objectius per aconseguir durant aquest nou any.

La manera més senzilla és partir del que ha passat l'any que acaba. Hem de veure què hem ingressat i quan hem gastat i decidir com volem que sigui l'any que comença. Volem augmentar els ingressos un 5%? Volem disminuir les despeses? Evidentment, les decisions -els objectius- han de ser ambicioses però també assolibles. Marcau-vos uns objectius fàcils d'assolir

>>> Separau els pressuposts en 4-5 partides que siguin fàcils de manejar, com per exemple ingressos per 1- cirurgies, 2- vacunacions i identificació, 3 -laboratori, 4- diagnòstic per imatge. Agafau les dades de l'any passat de cada una d'aquestes coses i decidiu què en voleu fer.

però que vos facin estar satisfets d'allò que heu millorat. El proper any, si ha anat bé, podrem ser més ambiciosos.

Separau els pressuposts en 4-5 partides que siguin fàcils de manejar, com per exemple ingressos per 1- cirurgies, 2- vacunacions i identificació, 3 -laboratori, 4- diagnòstic per imatge. Agafau les dades de l'any passat de cada una d'aquestes coses i decidiu què en voleu fer. Volem millorar la medicina basada en l'evidència? Haurem d'incrementar els punts 3 i 4. Potser podem incrementar els preus de les cirurgies no electives? En quin percentatge?

Mensualment o trimestralment mesurau si estau arribant als objectius, comentau-ho amb l'equip i, si no està funcionant, cercau-ne les causes i implementau millores. Tots els de l'equip fan les mateixes recomanacions als clients? Van aquestes recomanacions en consonància amb allò que hem decidit i pressupostat per a l'empresa? Estam remant tots en el mateix sentit? Pel que fa a la despesa, ho podem dividir en: 1- salaris i despeses de seguretat social, 2- compres a proveïdors, 3- subministres (llum, aigua, gas), 4- lloguer, 5- despeses bancàries.

Igualment, hem de partir de l'any anterior i veure si en algun d'aquests punts podem aplicar baixades o increments menors. Podem ajuntar totes les compres en un mateix proveïdor i negociar uns millors descomptes? Podem negociar una baixada del lloguer donades les circumstàncies actuals? Podem renegociar amb el banc un préstec perquè ens millorin els interessos?

Una vegada posat tot això per escrit i "fets els números" ja tenim els propòsits de l'any nou. Com sempre, alguns s'acompliran i altres no, però serà una manera de comprometre'ns perquè la nostra empresa segueixi millorant o, si més no, que no empitjori.

Esper que per aquest 2021 tinguem salut. *One Health*, i poder donar-vos la mà novament a tots. De moment, rebeu una abraçada no-presencial, però igual d'afectuosa.

JAUME ROIG SASTRE
Clínica Veterinària Zooclínic

La Comisión Europea ha publicado una nueva aplicación sobre etiquetado de los alimentos (FLIS)

Permite a sus usuarios, las empresas alimentarias, seleccionar un alimento y encontrar, de manera automática, las indicaciones obligatorias del etiquetado de la Unión Europea en los 23 idiomas de la Unión

La Comisión Europea ha puesto en marcha el Sistema de Información sobre Etiquetado de los Alimentos (FLIS), que proporcionará una solución informática fácil de usar, permitiendo a sus usuarios seleccionar un alimento y encontrar, de manera automática, las indicaciones obligatorias del etiquetado de la Unión Europea en los 23 idiomas de la Unión.

El sistema también proporciona enlaces a las disposiciones legales pertinentes y a los documentos de orientación existentes. En total, se cubrirán 87 categorías diferentes de alimentos.

El Sistema de Información sobre Etiquetado de los Alimentos está en consonancia con la Estrategia de Mejora de la Regulación de la Comisión, ya que simplifica y facilita el buen funcionamiento del sector alimentario, donde las pequeñas y medianas empresas representan la mayoría de los operadores.

Está diseñado para ayudar a los operadores de empresas alimentarias a identificar las menciones obligatorias del etiquetado que tienen que figurar en sus productos. Pretende mejorar la correcta aplicación de la legislación pertinente por parte de los operadores de empresas alimentarias, así como facilitar la labor de las autoridades nacionales competentes. También contribuirá a proporcionar información clara a los consumidores y les ayudará a tomar decisiones informadas sobre los alimentos.

Campaña "Pon más héroes en tu plato, y llena tu vida de superpoderes"

La Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición, a través de su Estrategia NAOS, llevó a cabo a finales de noviembre y principios de diciembre la campaña 'Pon más héroes en tu plato, y llena tu vida de superpoderes', dirigida al fomento de una alimentación saludable y la lucha contra la obesidad infantil.

La campaña tenía por objetivo tratar de influir en las pautas obesogénicas, promoviendo mejores hábitos alimentarios, incrementando el consumo de frutas, verduras y legumbres y fomentando la actividad física en la población infantil como público objetivo principal y de forma secundaria en el entorno familiar, reforzando el mensaje sobre padres y madres.

Emilio Ojeda Sahagún. La presencia de un gran veterinario en Baleares

Emilio Ojeda nació en Palencia en 1927 y en 1959 llegó al archipiélago tras ser nombrado Inspector Provincial de Sanidad Veterinaria. Trabajó en Baleares hasta 1963, cuando se trasladó a Ciudad Real después de conseguir la plaza de Director del Centro Nacional de Selección de Ovinos de raza Karakul, donde impulsó la DO Queso Manchego, entre otras.

He comentado ya en algunas ocasiones que la situación sanitaria que vivimos, derivada de la presencia del Coronavirus ha ocasionado a los jubilados que actualmente aún sobrevivimos, la posibilidad de dedicar cada día unas horas a la lectura.

En una de estas horas recientes, extraje al azar de mi librería un Boletín Informativo y Suplemento Científico del Consejo General de Colegios Veterinarios de España (Col. Vet. De España. Vol. X, núm. 178, 1966), que, aparte de la notificación de una próxima celebración en Madrid del Congreso Mundial de Alimentación Animal, publicaba tres trabajos de investigación veterinaria, de los que el primero de ellos, titulado "Los helmintos del cerdo en Mallorca", había sido realizado por Emilio Ojeda Sahagún, quien contó con mi colaboración, y fue galardonado con el Premio "Bartolomé Darder Pericás" para Investigación, en la convocatoria de los Premios "Ciudad de Palma" del año 1964. Ello me llevó rápidamente a la cabeza el recuerdo de aquellos viejos tiempos. Pero no es a mí a quien debo y quiero recordar en este escrito, sino a quien realmente llevó la dirección y peso técnico del trabajo realizado: Emilio Ojeda Sahagún, por entonces Inspector Provincial de Sanidad Veterinaria de Baleares.

Nacido en Palencia en 1927, estudió Veterinaria en la Facultad de León, donde obtuvo la Licenciatura en 1951 con un brillante expediente. Ya de regreso a su provincia de origen, ejerció como Veterinario Titular en Herrera de Pisuerga desde 1952 hasta 1958, año en que ingresó por oposición en el Cuerpo Nacional Veterinario, siendo su primer destino oficial el año 1959, como Inspector Provincial de Sanidad Veterinaria en Baleares.

El Dr. Ángel Campano López impone la Medalla de Oro de la Feria a Emilio Ojeda durante el acto oficial de la clausura de las Jornadas de Campo de 1980

Mi relación con él, se inició a través de algunas reuniones, las primeras simplemente de cortesía de la Junta del Colegio Oficial de Veterinarios, a la que yo pertenecía, y en las que el recién incorporado Emilio Ojeda, se interesó por las actividades y cargos de cada uno de nosotros. Al llegar a mí, poco le podía yo informar, ya que desde que finalicé los estudios en Zaragoza, solo había podido realizar las prácticas militares de Milicias Universitarias para consolidar el título de alférez (Inca); había disfrutado de una Beca en la Facultad de Veterinaria de Múnich (Alemania) en 1958; y había sido admitido para realizar un Curso de Técnicas Analíticas de Sanidad Veterinaria en la Escuela Nacional de Sanidad de Madrid, durante los meses de septiembre y octubre del año en curso (1959). Me indicó sonriendo que al finalizar ese curso, se lo comunicara, que tenía interés en hablar conmigo.

Desde su toma de posesión de la Inspección Provincial de Sanidad, Emilio Ojeda, fue un hombre claro y exigente. Había visitado todos los municipios de las Islas y hablado prácticamente con todos los Veterinario Municipales, fijando los objetivos y obligaciones que tenían. Como colofón, les había brindado la colaboración de asesoría técnica, de laboratorio para análisis e interpretaciones sanitarias.

Hombre activo como era, pronto se le montó un pequeño laboratorio adosado a su despacho oficial, con muy escaso personal auxiliar para los análisis que se tenían que realizar, y aunque él dominaba este

terreno, no daba abasto a resolver los problemas analíticos que se planteaban y que tenía que compaginar con su actividad de Inspector Provincial, que es habitualmente dura y ocupa mucho tiempo.

Tenía, además, una especial obsesión para averiguar cómo o por qué se producían en algunas especies animales determinadas lesiones internas que provocaban decomisos parciales al realizarse su sacrificio en el matadero para su posterior consumo.

En el caso del estudio antes citado sobre los helmintos del cerdo, en atención a que yo seguía sin trabajo fijo, me solicitó si le podía ayudar en la recogida de las muestras en el matadero, tomando nota de procedencia y características del animal y después, ya en su laboratorio, procedía a los análisis pertinentes y resultados de cada muestra. Posteriormente, él estudiaba los datos de cada muestra y sacaba sus conclusiones, que sirvieron en muchas ocasiones para facilitar el tratamiento adecuado de los animales en origen y evitar así su decomiso parcial o completo en el matadero.

Emilio Ojeda tenía además, una marcada tendencia por la investigación y mejora del ganado ovino y caprino y por esta razón su estancia en Baleares finalizó en septiembre de 1963, al conseguir la plaza de Director del Centro Nacional de Selección de Ovinos de raza Karakul, ubicada en Valdepeñas (Ciudad Real), donde, entre otras cosas, impulsó la Denominación de Origen del Queso Manchego y creó una línea de investigación sobre Calidad del Queso realmente innovadora.

Ya más adelante, en enero de 1975, tomó posesión de la Jefatura Provincial de Ganadería de Valladolid y posteriormente ocupó la Jefatura del Servicio de Producción Animal de la Consejería de Agricultura y Ganadería de Castilla y León, hasta su jubilación en 1993. Falleció el 20 de diciembre de 2003.

En la actualidad está reconocido a nivel europeo como uno de los artífices del ordeño mecánico y manejo sanitario en pequeños rumiantes. Siempre será una honra haber sido colaborador de un gran veterinario.

TOMEU ANGUERA

Organitzacions mèdiques i socials demanen als ministres de Sanitat i de Consum que protegeixin la població infantil de la publicitat d'aliments insans

Les dades del darrer estudi ALADINO1 (*Estudio de Alimentación, Actividad física, Desarrollo INfantil y Obesidad en España*) mostren que el 40,6% dels nins i nines de 6 a 9 anys pateixen excés de pes a l'Estat espanyol: el 23,3%, sobrepès; el 17,3%, obès, i el 4,2%, obès greu. Aquesta condició afecta majoritàriament la població socioeconòmicament vulnerable i disminueix l'esperança de vida en deu anys, la qual cosa condemna aquests i aquestes menors a viure menys anys que la generació dels seus pares i mares per primera vegada a la història. Després de conèixer aquestes dades i després d'haver fet ja altres demandes sense resposta, l'Aliança per una Alimentació Saludable, juntament amb la Societat Espanyola de Medicina de Família i Comunitària (semFYC), han enviat una

carta al ministre de Consum, Alberto Garzón, i al ministre de Sanitat, Salvador Illa, per demanar la protecció de la població infantil davant de la publicitat d'aliments i begudes insans mitjançant una norma amb rang de llei.

L'objectiu de l'Aliança per una Alimentació Saludable, que està formada per Justícia Alimentària, la Societat Espanyola de Salut Pública i Administració Sanitària (SESPAS), Amics de la Terra, la Confederació Espanyola d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes (CEAPA) i Medicus Mundi, és que aquesta nova llei es basi en els aliments i no només en els nutrients, aplicant el perfil nutricional de la Regió Europea de l'OMS2 que ha estat dissenyat amb l'única finalitat de protegir els nens i nenes d'aquest tipus de publicitat.

Campanya d'adhesió a Justícia Alimentària

Justícia Alimentària és una entitat formada per persones que creuen en la necessitat de canviar el sistema agroalimentari actual. A través de la incidència política, la sensibilització ciutadana i l'apoderament de la pagesia, l'entitat treballa per avançar cap a la sobirania alimentària. Per fer-ho és imprescindible garantir la viabilitat econòmica de l'entitat, incrementar la base social de socis i sòcies que creuen en la transformació agroalimentària i això només és possible amb la implicació col·lectiva. Per assolir aquesta viabilitat s'ha posat en marxa una campanya de captació de socis i sòcies, a la qual les persones interessades s'hi poden sumar a través del lloc web de l'associació: www.justicialimentaria.org

De petita, Àgueda Pons (Es Mercadal, 1962) no tenia especial interès pels animals. Li estirava la medicina i, sobretot, la investigació, i en el moment d'estudiar una carrera trià la veterinària perquè en aquell moment trobà que la medicina animal podia ser un àmbit més ampli que la humana. Quan es decidí tendria uns 17 anys i vivia a Maó. Era la segona dels tres fills d'un matrimoni format per un ATS i una mestressa de casa. Avui és doctora en Veterinària i un referent en races autòctones des de la seva feina de responsable dels Programes de Criada de les RRAA, als Serveis de Millora Agrària i Pesquera (Semilla).

Àgueda se n'anà cap a Saragossa a començaments dels 80, una època en què encara no hi havia 'números clausus' i té el record de ser gairebé un milenar d'alumnes escampats "per diferents facultats", recorda. Anà passant cursos a mesura que incrementava el seu interès pels estudis, però emprava els estius per desconnectar. El seu primer contacte amb la professió li arribà en acabar la carrera, l'any 1989, a Menorca, a l'extint Ibabsa, fent campanyes de sanejament com tants altres joves llicenciats que intentaven obrir-se camí en un gremi en què tot el pastís se'l repartien els veterinaris titulars; també realitzà enquestes de censos, dades d'escorxadors, controls d'animals i productes càrnics, i altra informació pel departament d'estadístiques de la Conselleria d'Agricultura i Pesca. La feina acabà amb l'arribada de la crisi de finals dels anys 80, que provocà, entre altres coses, que l'Administració reduís al mínim les campanyes de sanejament. Rafel Coll li oferí feina i la va iniciar i formar com a clínica de petits i de grans animals. De l'any 1990 a 2001 exercí com a clínica, els darrers anys compaginant amb les campanyes i altres contractes amb Ibabsa. Al mateix temps, pel 1994, entrà en contacte amb l'Associació de Criadors de Bens de Menorca, que li encomanà muntar l'ADS i l'Associació de l'Ovella Autòctona de Menorca, feina per a la qual partí de zero. Va ser la seva primera experiència en aquest àmbit. Qui li havia de dir que acabaria especialitzant-s'hi.

Varen ser aquells per Àgueda anys molt intensos, en què compaginà tres feines fins que l'Ibabsa la contractà per treballar en els programes de recuperació dels recursos genètics animals de les Illes Balears. "La primera Normativa de races autòctones Nacional datava de 1979 i ca-

Àgueda Laura Pons Barro

Una veterinària de races

talogava només tres races de les Illes Balears: el porc balear, la vaca menorquina i l'Ovella Roja Mallorquina. Aquest Reglament no es va modificar fins l'any 1997, amb les noves normatives zootècniques. La data implica un punt de inflexió en les polítiques cap a la conservació de la biodiversitat. Hi havia poca documentació al respecte i m'encomanaren actualitzar-la i ampliar-la participant amb les feines de foment y recuperació de les races", explica. "Em va saber greu que gairebé ningú entengués aquella tasca, que era vista com una activitat folclòrica perquè la raça autòctona des del punt de vista productiu no tenia rendibilitat i se l'enfrontava a les races de foment. Es criticava la seva poca viabilitat econòmica i la feina era vista com una tudada de recursos. Va costar molt obrir camí", apunta avui, quan treballa amb 15 races ramaderes, cinc canines i 12 agrupacions racials.

En un dels seus viatges de feina a Mallorca, Àgueda conegué Toni Marquès, implicat en l'Associació de Criadors d'Ase Mallorquí aleshores (ara Ase Balear), una amistat que es convertí en la seva parella i li canvià la vida. Deixà Menorca el 2004, s'establí a Binissalem i va ser nomenada responsable de l'Oficina de Races Autòctones, que IBABSA compartia amb el

PRAIB a Sineu. Hi treballà bé, a gust, fins que Ibabsa va patir la gran reestructuració de 2012 que acabà amb la seva integració a Semilla, l'acomiadament o recol·locació de molts professionals i amb ella a Son Ferriol. Àgueda ha tingut la sort de continuar fent la mateixa feina i ha aprofitat per seguir investigant i formant-se en aquesta direcció. Es doctorà en Recursos Naturals i Gestió sostenible amb la tesi sobre la caracterització genètica de l'oví de les Balears, és vicepresidenta de la Sociedad Española para los Recursos Genéticos Animales (SERGA), ponent en congressos i jornades formatives i autora de diversos articles de difusió tècnica i científics, entre d'altres.

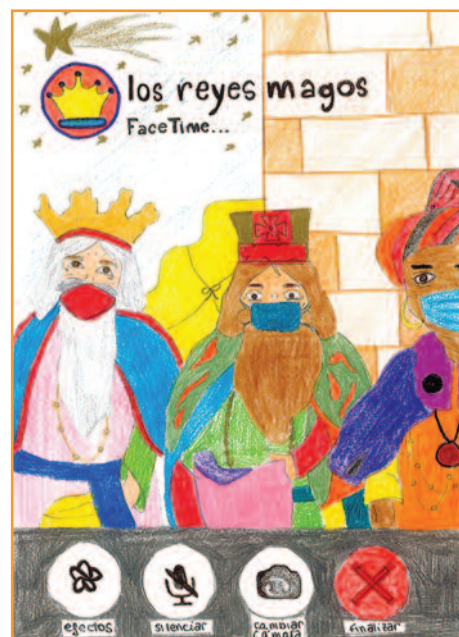
Resideix a la finca de Belleure, als afores de Binissalem, un casal adquirit pels avantpassats del seu home, amb els fills d'aquest i els seus quatre nets. Les vistes des de la terrassa cap al pla de Mallorca són indescriptibles i la riquesa històrica de les cases, amb la clastra, la tafona restaurada i la capella, trasllada el visitant a un altra època, segles enrere. Allà ha passat el confinament i actualment hi treballa alguns dies de la setmana. Ens convida a dinar per seguir xerrant, però li hem de dir que no perquè corre el risc de que hi quedem a viure.

1ª categoría: Iker Corral Ruiz.

4ª categoría: Paula Gramalles Martí.

5ª categoría: Águeda Oliver Contestí.

Concurso de dibujo infantil de felicitaciones de Navidad del COVIB

Los trazos azules sobre el dibujo impreso de un árbol de Navidad del jovencísimo Iker Corral Ruiz, de 2 años, ganador de la 'categoría 1', para los más jóvenes, se convirtieron probablemente en la felicitación colegial navideña más original hasta la fecha del concurso de dibujo infantil. Se envió por correo electrónico el 22 de diciembre.

El COVIB convocó por noveno año consecutivo la iniciativa y re-

cibió un total de 19 propuestas para cinco categorías. Los ganadores del resto de categorías fueron Xavi Ruiz (categoría 2), Nina Verdera (categoría 3), Paula Gramalles (categoría 4) y Águeda Oliver (categoría 5), y fueron obsequiados con un detalle. Desde el Colegio se agradece la implicación de las familias que hayan animado a los más pequeños a participar y se alienta a las que no a que lo hagan en 2021 para que el concurso, que cumplirá 10 años, siga vivo.

2ª categoría: Xavi Ruiz López.

3ª categoría: Nina Verdera Gomila.

La Covid-19 entra en escena en la campanya de matances domiciliàries del porc

Arribats l'equador de la campanya es registren unes discretes xifres de mostres, unes 150 segons la plataforma d'introducció d'anàltiques de triquina que gestiona el Col·legi de Veterinaris

Segons l'Informe sobre els resultats de la campanya de sacrifici de bestiar porcí per al consum domèstic privat a les Illes Balears (2019-2020), de la Direcció General de Salut Pública i Participació, l'any passat s'anàlitzaren un total de 350 mostres de porcs per determinar la presència de triquina, totes amb resultat negatiu. Aquesta xifra suposava un augment de 43 mostres respecte la campanya anterior, però no arribava a les mostres de la campanya 2017-18. Alguns dels motius esgrimits per a aquesta realitat en la presa de mostres -que indiscutiblement dista de la xifra total d'animals sacrificats- foren, entre d'altres, el canvi de tècnica analítica, que suposà un augment del termini i de la feina per fer les anàltiques; la dificultat per accedir a un veterinari col·laborador, que per altra banda han anat minvant; la dificultat en el trasllat de les mostres als laboratoris i l'allargament del termini per obtenir-ne els resultats; o la manca d'informació que arriba als usuaris, els quals, per altra banda, no estan del tot conscienciats de les implicacions d'aquesta malaltia.

La campanya d'enguany, que començà l'11 de novembre i

finalitzarà el 31 de març, presenta en dos mesos un discret número de mostres comunicades (unes 150 a començaments de gener). S'ha de tenir en compte que enguany, al marge de les dificultats habituals, s'ha d'afegir l'especial situació que ha generat la pandèmia. Una de les conseqüències de la Covid-19 ha estat la limitació de la xifra de persones a les reunions socials, que és precisament el que són les matances. En aquest sentit, la DG de Salut Pública publicà a començaments de novembre una nota interpretativa sobre les matances en situació d'emergència en la qual demanava que no se superessin les 10 persones (a mitjans de desembre es reduí a sis a causa de l'empitjorament de la situació epidemiològica). Altres indicacions foren que es duguessin a terme en un espai orejat, que s'organitzassin de manera que s'assegurés el manteniment de distàncies, i que s'eliminassin tots els aspectes lúdics que envolta la tradició. Per municipis, Santanyí ha comunicat la presa de 48 mostres, Campos, de 27 i Porreres, de 24. Totes resultaren negatives.

Resistències als antimicrobians, un problema *One Health* amb un important paper dels veterinaris

INTRODUCCIÓ

Dins el terme d'antimicrobians s'inclouen els antibiòtics, antivirals, antifúngics i antiprotozoaris. Aquestes substàncies, que poden tenir un origen natural o de síntesis, inhibeixen o destrueixen els microorganismes i són essencials per prevenir i tractar infeccions a les persones i animals.

Tot i que a l'any 1909 el físic i químic alemany Paul Ehrlich va descobrir el "Salvarsan", un compost derivat de l'arsènic efectiu contra les espiroquetes causants de la sífilis, no és considera que la història dels antibiòtics comença fins a l'any 1928, quan Alexander Fleming descobreix per accident quan estava cultivant bacteries de *Staphylococcus aureus*, que el creixement d'un fong havia destruït aquestes bacteries. La substància produïda per aquests fongs del gènere *Penicillium* es va anomenar penicilina.

El descobriment d'aquestes substàncies varen suposar un gran avanç per a la medicina humana i varen permetre salvar milions de vides. A l'any 1936 el prontosyl, primera sulfamida, va permetre salvar la vida de fill del president dels Estats Units, només 12 anys després que un altre fill d'un president dels Estats Units, Galdston, morís per una septicèmia conseqüència d'una ferida a un peu. Per una altra banda, no va ser fins als anys 50, que els antibiòtics no es varen començar a emprar a la medicina veterinària per tractar animals malalts va començar als anys 50.

Des del descobriment de les sulfamides i la penicilina, s'han descobert moltes altres substàncies amb efecte antimicrobià, però quasi a la mateixa velocitat, s'han descobert resistència clínica a aquests antimicrobians tal com es pot observar a la següent taula.

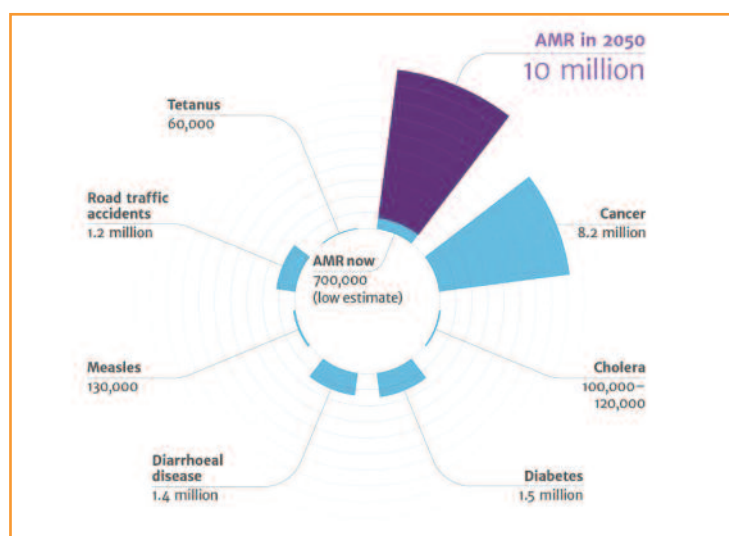
Medicament	Descobrimt	Ús clínic	Resistència clínica
Penicilina	1928	1943	1954
Estreptomocina	1944	1947	1956
Eritromicina	1952	1955	1956
Vancomicina	1956	1972	1994
Gentamicina	1963	1967	1968
Fluoroquinolones	1978	1982	1985

Font: Inform ús d'antimicrobians en animals de consum. OMS.

A l'actualitat, l'augment de resistències als antimicrobians es considera un dels majors problemes en salut pública que ha generat una gran preocupació a nivell mundial. Aquest és un problema global que afecta tant a la salut humana, la salut animal o el medi ambient, per la qual cosa, l'enfocament emprat per a la seva lluita s'ha englobat dins el concepte "One Health".

Les resistències als antimicrobians, que poden ser naturals o adquirides, i transmetre's de forma horitzontal o vertical entre els microorganismes, es tradueixen en un increment de la mortalitat associada a infeccions produïdes per bacteries resistents. Així mateix, també es produeix un augment de la despesa sanitària, conseqüència del tractament d'aquestes infeccions. Així, l'OMS estima que anualment moren a tot el món 700.000 persones per infeccions per bacteries resistents i que aquesta xifra es podria incrementar fins a 2.4 milions de persones a l'any 2050, si no es prenen mesures.

A Europa i Espanya, la mortalitat anual estimada per aquest problema és de 33.000 i 3.000 persones cada any, amb una predicció d'augment en 35 anys a 390.000 i 40.000 si no es prenen mesures ràpidament. Jim O'Neill del grup Review on Antimicrobial Resistance va publicar a una infografia sobre morts atribuïbles a les resistències antimicrobianes comparades amb altres causes de mortalitat on es podia veure la importància d'aquest problema com possible causa de mortalitat.

A més a més, com ja indicat anteriorment, el tractament d'aquestes infeccions augmenta la despesa sanitària que es tradueix amb una estimació de cost afegit a Europa i Espanya de 1.500 i 150 milions d'euros anuals respectivament.

PLA NACIONAL CONTRA LES RESISTÈNCIES ALS ANTIBIÒTICS (PRAN)

A nivell global, tant l'OMS, com l'ONU, l'OIE o inclús el G-20 compten amb estratègies o documents que col·laboren a l'anàlisi d'aquest problema.

A nivell de la Unió Europea, el Parlament Europeu va aprovar a l'any 2011 el Pla Director d'Acció sobre Resistències Antimicrobianes (2011-2016) que es va traduir a Espanya, en l'aprovació a l'any 2014 del seu Pla Nacional contra la Resistència als Antibiotics (PRAN). Aquest Pla, sota l'enfocament de una salut, va establir mesures en relació a la salut humana i salut animal en torn 6 àrees de feina: vigilància, control, prevenció, formació, investigació i comunicació.

A l'any 2017, la UE va aprovar el segon Pla d'Acció per la resistència als antibiòtics que va establir un marc global d'acció més ampla destinat a reduir l'aparició i propagació de les resistències e incrementar, dins i fora de la UE, la investigació i disponibilitat de nous antibiòtics. El nou PRAN 2019-2021 recull aquest nou enfocament així com dóna continuïtat a les accions preses al PRAN anteriorment. Algunes de les accions establertes al PRAN 2019-2021 a l'àmbit de la sanitat animal són les següents:

- Mantenir i consolidar el projecte ESVAAC (*European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption*) de recollida d'informació de venda d'antibiòtics.
- Millorar la recollida de dades de consum d'antibiòtics mitjançant PRESVET i facilitar als veterinaris clínics, a través del mòdul de consultes de la base de dades PRESVET, informació sobre les seves dades de prescripció en comparativa a resta de veterinaris.
- Continuar aportant les dades de vigilància establertes a la Decisió 2013/652/UE, en relació a les resistències de bacteries zoonòtiques i comensals (*Salmonella spp.*, *Campylobacter jejuni* i *E.coli*).
- Desenvolupar un mapa interactiu amb la informació de resistència a patògens clínics.
- Promoure la implantació dels programes REDUCE existents e incorporar nous sectors a aquesta iniciativa, inclosos els petits animals.
- Desenvolupar una guia de prescripció en línia amb recomanacions generals i específiques per espècie.
- Control de l'ús en medicina veterinària d'antibiòtics considerats crítics per a medicina humana.
- Fomentar l'aplicació de normes de bioseguretat e higiene a les explotacions ramaderes per així evitar o reduir l'entrada de malalties a les explotacions ramaderes.

CATEGORIZACIÓ ANTIBIÒTICS

Per donar resposta a la llista d'antibiòtics d'importància crítica per a la salut humana establerta per l'OMS, l'Agència Europea del Medicament (EMA) va publicar una opinió científica a l'any 2014 en la qual categoritzava els antibiòtics prescrits a medicina veterinària en tres grups, de baix risc per a la salut humana, d'alta risc per a la salut humana i no aprovats per a la medicina veterinària.

L'any 2019, a petició de la Comissió Europea, l'EMA va actualitzar la seva opinió científica establint quatre categories d'antibiòtics pels quals establia recomanacions de gestió del risc.

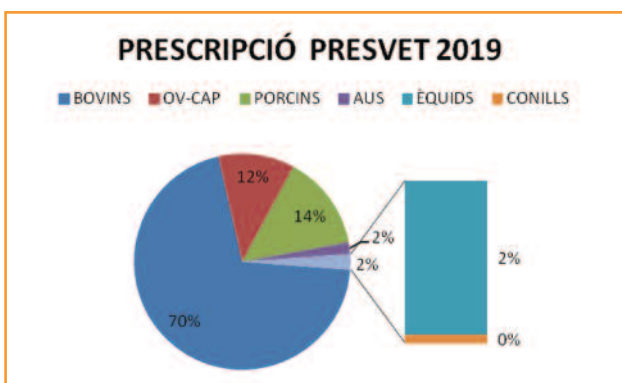
Categoria A: evitar	Categoria B: restringir
<ul style="list-style-type: none"> • Inclou antibiòtics que actualment no estan autoritzats per medicina veterinària. • Aquests medicaments no s'han d'emprar en animals destinats al consum i només s'han de prescriure a animals de companyia sota circumstàncies excepcionals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Els antibiòtics en aquesta categoria són d'importància crítica en medicina humana i el seu ús en animals s'ha de restringir per limitar el risc a la salut pública. • Només s'haurien d'emprar, quan no hi ha antibiòtics a la categoria C o D que fossin efectius. • El seu ús, s'hauria de dur a terme, sempre que sigui possible, basat en proves de susceptibilitat.
Categoria C: precaució	Categoria D: prudència
<ul style="list-style-type: none"> • Els antibiòtics inclosos en aquesta categoria disposen d'alternatives a medicina veterinària. • Per segons quines indicacions en medicina veterinària, no existeixen alternatives a la categoria D. • Només s'hauria de considerar el seu ús, quan no existeixen antibiòtics a la categoria D que siguin clínicament eficaços. 	<ul style="list-style-type: none"> • S'haurien d'emprar com a tractaments de primera línia, sempre que sigui possible. • Com sempre, s'haurien d'emprar prudentment, només quan és necessari

Així mateix, també es recomana que per refinar la categorització i selecció d'antibiòtics a prescriure s'empri també el criteri de la llista de rutes d'administració, que de menor a major risc és la següent:

- Aplicació individual local.
- Tractament parenteral individual.
- Tractament individual oral.
- Tractament parenteral de grup (metafilaxia), només si està justificat.
- Tractament oral de grup via aigua o lacto reemplaçant, només si està justificat.
- Tractament oral mitjançant pinso, només si està justificat.

A la pàgina web del PRAN es pot consultar la informació sobre els antibiòtics inclosos a cada categoria (<http://resistenciaantibioticos.es/es/profesionales/vigilancia/antibioticos-criticos>).

Aquestes categories i restriccions, que a l'actualitat tenen caràcter de recomanacions, podran passar a ser obligatòries quan entri en vigor el Reglament (UE) núm. 6/2019 sobre medicaments veterinaris. Així, l'article 37.5 del Reglament regula els criteris per determinar els antibiòtics que es reservaran per l'ús a medicina humana i que estarà prohibit l'ús inclús sota la prescripció de la "cascada".

PRESVET

El Reial decret 191/2018, de 6 d'abril, pel qual s'estableix la transmissió electrònica de dades de les prescripcions veterinaris d'antibiòtics destinades a animals productors d'aliments per a consum humà ha respost a l'objectiu de vigilància del PRAN mitjançant l'obligació que els veterinaris comuniquin a una base de dades creada a l'efecte (PRESVET) les prescripcions d'antibiòtics, incloses aquelles prescripcions d'antibiòtics aplicats directament pel veterinari, o pinsos medicamentosos destinats a animals productors d'aliments.

Un cas especial són els èquids. En aquesta espècie només es obligatòria la comunicació de les prescripcions a PRESVET quan aquests animals es destinen al consum humà, encara que en molts de casos, en determinats moments de la vida d'aquests animals, encara no es sap cert si l'animal es podrà destinar a consum o no. A aquests efectes, s'ha de considerar que qualsevol èquid que no tingui inhabilitada aquesta part del passaport té un possible destí per al consum. Tota aquesta problemàtica, ha fet que el ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació hagi recomanat que totes les prescripcions d'èquids d'antibiòtics s'inclouguin a PRESVET.

La informació recollida a aquesta base de dades permetrà obtenir informació més real de l'ús d'antibiòtics als animals productors d'aliments, identificar problemes i dissenyar mesures de reducció d'ús d'antibiòtics més ajustades a la situació real. A la següent figura, es pot veure les dades de prescripcions registrades a les Illes Balears per sector durant l'any 2019.

PROGRAMES REDUCE

Els Programes REDUCE són programes de reducció voluntària del consum d'antibiòtics per sector. Aquests programes s'engloben dins les accions de control del PRAN, i des de l'adopció del primer programa REDUCE en el porcí a l'any 2016, més sectors s'han anat incorporant de forma voluntària a aquestes mesures demostrant la implicació del sector productiu espanyol amb la reducció del consum d'antibiòtics i la lluita contra les resistències. A l'actualitat disposen d'acords de reducció de consum d'antibiòtics els sectors de la cunicultura, pollastres de carn, boví de llet, boví de carn i oví caprí.

Tots els interessats a incorporar-se als programes han de signar una declaració d'adhesió en la qual s'ha d'indicar els veterinaris responsables de la prescripció dels tractaments. Aquesta declaració té caràcter públic i a la pàgina web del PRAN sobre aquesta acció es pot consultar les entitats adherides per cada programa (<http://resistenciaantibioticos.es/es/profesionales/control/programas-reduccion-sanidad-animal>).

Per fomentar i donar reconeixement a aquestes accions voluntàries, els propis programes recullen la creació d'un distintiu de compliment dels acords. La següent taula resumeix els objectius dels diferents programes.

Programa REDUCE	Objectius
Porcí	<ul style="list-style-type: none"> • Reduir consum colistina a la producció porcina, amb l'objectiu d'arribar a 5 mg/PCU en 3 anys • Controlar el consum alternatiu d'antibiòtics, evitant augment neomicina i apramicina
Cunicultura	<ul style="list-style-type: none"> • Reduir un 30% el consum de antibiòtics en un període màxim de dos anys. • Seguir les bones pràctiques establertes en el text de l'acord en relació a les maternitats, deslletament, pinsos de retirada, colistina i oxitetraciclina. • Determinar els millors antibiòtics per a cada patologia
Pollastre broiler	<ul style="list-style-type: none"> • Reduir un 45% el total del consum d'antibiòtics. • Reduir un 80% el consum de colistina. • Determinar els millors antibiòtics per a cada patologia.
Boví de carn	<ul style="list-style-type: none"> • Eliminar per complet l'ús sistemàtic de les premescles medicamentoses amb antibiòtics a la seva composició. • Limitar l'ús d'antibiòtics en solució oral a necessitats clíniques definides i justificades. • Determinar els millors antibiòtics per a cada patologia.
Boví de llet	<ul style="list-style-type: none"> • Definir e implantar pautes de maneig i tractament amb base científica per realitzar un ús més racional dels antibiòtics i evitar la proliferació de la resistència als antibiòtics. • Reduir el consum total d'antibiòtics crítics (quinolones i cefalosporines 3^a i 4ª generació) en dues fases: 1ª fase (2019-2021) fluoroquinolones i altres quinolones; 2ª fase (2022-2025) cefalosporines 3^a i 4ª generació.
Oví i caprí	<ul style="list-style-type: none"> • Reduir el consum total d'antibiòtics en el sector oví i caprí. • Definir e implantar pautes de maneig i tractament amb base científica de cara a realitzar un ús més racional dels antibiòtics i evitar la proliferació de les RAM. • Millorar les eines terapèutiques per oví i caprí.

El mes de novembre de 2017 es va publicar el primer informe del programa REDUCE colistina. L'avaluació del compliment dels objectius va ser favorable, observant una reducció de l'ús de la colistina des de 51,09 mg/PCU a l'any 2015 fins a 9 mg/PCU a l'any 2017 sense un augment significatiu del consum de neomicina i apramicina. Aquestes primeres dades d'aquest PROGRAMA posen de manifest d'utilitat d'aquests programes per aconseguir la reducció de l'ús dels antibiòtics i la necessitat que tots els sectors implicats, veterinaris, administració, ADS, promoguin el coneixement i adhesió als mateixos.

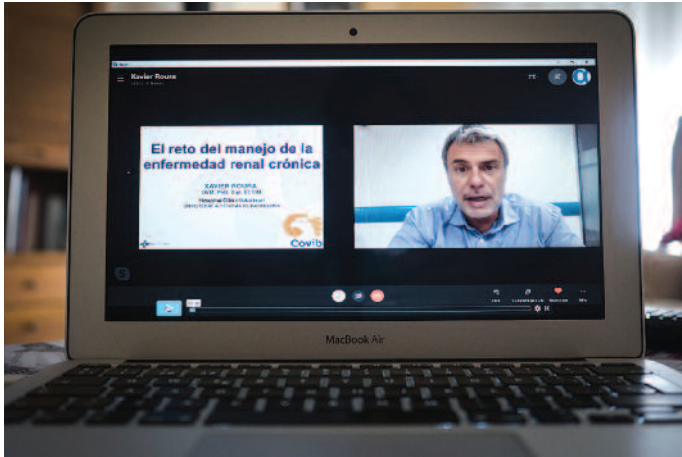
AMADEO VÁZQUEZ MASSOT

Servei de Ramaderia,
Direcció General
d'Agricultura, Ramaderia i
Desenvolupament Rural.

Referències

- Informe pel Secretari de les Nacions Unides 2019.
- Ús d'antimicrobians en animals de consum. Incidència del desenvolupament de resistències en salut pública. Jorge O. Errecalde. Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació. Roma, 2004. <http://www.fao.org/3/y5468s/y5468s00.htm>
- Pla Nacional contra las resistències als antibiòtics 2019-2021. Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris (AEMPS) 2019. <http://www.resistenciaantibioticos.es>
- Informe anual 2016-2017 PRAN. AEMPS 2018. <http://www.resistenciaantibioticos.es>
- Opinió científica sobre l'impacte en la salut pública i sanitat animal de l'ús d'antibiòtics en animals. Agencia Europea del Medicament, 2019. EMA/CVMP/CHMP/682198/2017. <https://www.ema.europa.eu>
- Primer informe de resultats del Programa Reduce Colistina en porcí. AEMPS 2018. <http://www.resistenciaantibioticos.es>
- Reglament (UE) núm. 6/2019 del Parlament Europeu i del Consell d'11 de desembre de 2018 sobre medicaments veterinaris i pel qual es deroga la Directiva 2001/82/CE. <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/6/oj>

Curso online de geriatría felina

El Colegio llevó a cabo en diciembre un curso online de geriatría felina con el veterinario Xavier Roura de ponente. La formación, compuesta por cuatro unidades didácticas, se

transmitió a través del aula virtual del COVIB entre los días 14 y 28 de diciembre, sin límite de aforo ni horario, y fue gratuita para colegiados, según acuerdo de junta para las actividades formativas de 2020 a causa de la pandemia.

Xavier Roura es licenciado en Veterinaria por la UAB, DVM, PhD, Dipl ECVIM-CA, y desde 1992 trabaja en el Hospital Clínic Veterinari de la UAB. El temario abordó el reto del manejo de la enfermedad renal crónica, la hipertensión arterial sistémica, el hipertiroidismo y la cura de la diabetes mellitus. Para obtener el certificado acreditado del curso los participantes debieron realizar el examen y reenviarlo al Colegio por correo electrónico.

CURSOS WEBSEMINAR

El papel del veterinario de explotación. Gestión sanitaria y de la producción, el 10 de noviembre, los efectos del Brexit sobre el ejercicio veterinario y la comercialización de alimentos, el 30 de noviembre, y la gestión de colonias felinas, el 15 de diciembre, fueron los cursos online que se ofrecieron a través de la plataforma Webseminar.

Los veterinarios lideran la reducción de los usos de antibióticos lucha bajo el enfoque *One Health*

La resistencia a los antibióticos supone uno de los grandes desafíos a los que se enfrenta la salud pública y, si no se toman medidas eficaces, los expertos prevén que en 2050 la cifra de fallecidos ascienda hasta los 10 millones en todo el mundo, incidencia que desbancaría al cáncer como primera causa de mortalidad. Así lo refirió la OCV con motivo de la conmemoración el 18 de noviembre, del Día Europeo para el Uso Prudente de Antibióticos y de la celebración, del 18 al 24 de noviembre, de la Se-

mana Mundial de Concienciación sobre el Uso de los Antibióticos impulsada por la OMS.

Desde que en España se implementó en 2014 el Plan Nacional Frente a la Resistencia a los Antibióticos (PRAN), la sanidad animal ha experimentado una reducción de un 58,8% -frente al 11,8% en salud humana- gracias a la incansable labor que realizan los veterinarios en ámbitos como prevención, investigación o bioseguridad para reducir su uso de forma considerable.

Reunión con el director general de Derechos y Diversidad sobre la Ley de Bienestar Animal

Ana Sancha y Ramón García se reunieron en diciembre, en representación del COVIB, con el director general de Derechos y Diversidad del Govern de les Illes Balears, el menorquín Pau Morlà, para abordar distintos asuntos de la nueva Ley de Bienestar Animal que, suscrita al ámbito de los animales de compañía, se encuentra desarrollando el Ejecutivo Autonómico actualmente. La Ley reconoce la figura del 'animal vagabundo', resuelve vacíos legales y completa la ley de protección que se aprobó en 1992. Durante el encuentro, que tuvo lugar en sede colegial, se habló de la estructura de una norma entre cuyos objetivos está llegar al sacrificio cero y el fomento de la adopción, además de ahondar en otros asuntos como los núcleos zoológicos, la cría de animales de com-

pañía y su control o el asociacionismo en dicho ámbito.

El Colegio solicitó un mayor apoyo supramunicipal para que los Ayuntamientos tengan herramientas para la aplicación de la norma, además de una mayor formación de personal (colaboradores, policías locales...) y la participación del sector veterinario en los protocolos que se establezcan. La Ley contempla la creación de un comité consultivo de protección y bienestar animal. Se acordó que el COVIB pudiera revisar el texto de la Norma previamente a su publicación, dentro de los próximos meses.

Pedro, Esteban y Pedro Pujol

Padre e hijos. Hospital Veterinario Canis Mallorca

“¿Si nuestro padre influyó en la elección de dedicarnos a la veterinaria? Diría que conscientemente no. Pero tal vez el hecho de que su profesión le absorbiera tanto provocase que, de pequeños, fuéramos nosotros los que le visitáramos en la clínica y, ya de mayores, hayamos acabado aquí con él”. Un poco como aquello de Mahoma y la montaña. Medio en broma y medio en serio responde Pedro Pujol Luna (Palma, 1984) a la cuestión esencial de esta sección. Lleva una década formando parte del equipo de Canis y desde 2017 es el responsable del servicio de diagnóstico por imagen. Lo corrobora su hermano Esteban (Palma, 1981), a su lado, tras escucharle, que añade que en su caso fue una vivencia infantil la que le hizo “sin ninguna duda” decantarse por la profesión. “Tendría yo unos 10 u 11 años y acompañé un domingo de verano a mi padre hasta la clínica por una emergencia de nuestro gato ‘Moix’, que tenía una obstrucción. Me puso una bata y me pidió que aguantara las pinzas... y lo curó. Estoy convencido de que aquello me marcó tanto, tan positivamente, que provocó que quisiera dedicarme a la veterinaria y, concretamente, a ser cirujano”, explica el mayor de los hermanos Pujol. Especialista europeo en cirugía de pequeños animales. Su padre, Pedro Pujol Bernat (Girona, 1955), contempla la escena sin disimulada satisfacción. “Es cierto, ellos han podido elegir libremente y es un orgullo que su elección les haya llevado a mi lado. La verdad es que no pasé muchos momentos en casa y si han podido hacer muchas cosas ha sido gracias a su madre”, reconoce.

Pedro Pujol tuvo la inmensa suerte de crecer profesionalmente al lado de una de esas personas que contribuyeron en su momento a cambiar la profesión clínica veterinaria. Lluís Maria Pomar. Trabajó con él codo con codo en Canis, primero durante los veranos y después, ya como licenciado, tras la ‘mili’, durante cinco años, asistiendo *in situ* a las transformaciones tecnológicas que se iban incorporando a la práctica diaria gracias, en buena parte, a las inquietudes del veterano Pomar, que decidió dejar el negocio a los 65 años, traspasándole la clínica. Él tenía 30. “La medicina clínica de entonces empezó a cambiar a raíz de los avances y la incorporación de los aparatos de análisis, si bien el veterinario era indiscutiblemente esclavo de su trabajo”, apunta. Pedro Pujol trabajó muchos años solo en la consulta de Vasco de Gama y a base de jornadas interminables edificó los cimientos de lo que es ahora el Hospital que da trabajo a más de 40 profesionales. A dicha transformación han contribuido decisivamente su socio, Lluís Riera, y todos y cada uno de los profesionales que han pasado por allí, pero también sus hijos, quienes trajeron a Mallorca buena parte de lo que asimilaban durante los años de experiencia postuniversitaria en Alfort y Frégis, en París. Allí realizó Esteban la Residencia Europea de cirugía que después acabaría con su *diplomatura* ECVS, y Pedro una estancia y un internado en medicina y cirugía general. Además de eso, los tres se agarran a la práctica deportiva y al ejercicio físico como válvula de escape al desgaste y la tensión diarios que provoca el trabajo que tienen la suerte de compartir. O por lo menos eso parece.

Memvet Centre de Referència Veterinària

*Voleu que els vostres col·legues coneguin com i on feis feina? Si estau interessats en que la vostra clínica surti a la revista **veterinària**, no heu de fer res més que posar-vos en contacte amb el Col·legi mitjançant la pàgina web www.covib.org*

Fa anys que qui subscriu escolta que la medicina veterinària tendeix cap a l'especialització, fruit, com és lògic -i simplificant-ho una mica-, d'un continuat procés d'investigació i de coneixement, acompanyat d'un canvi social i tecnològic que ho ha fet possible. Aquesta tendència, un model de feina que fa temps que funciona en altres indrets i que arriba importat del món anglosaxó, ha aterrat a les Illes Balears en forma de centre de referència, anomenat Memvet, obert al cor de Palma a començaments d'aquest any tan atípic i pilotat pels manescals Màrian Matas i Jordi López, dos destacats professionals en els àmbits de l'oftalmologia i la medicina cardiorespiratòria, respectivament.

"Memvet neix de la necessitat d'oferir a les mascotes de les Balears un servei especialitzat veterinari. El nostre objectiu és treballar conjuntament amb el vostre veterinari per poder ajudar al diagnòstic i maneig de malalties complexes. Si creus que la teva mascota es pot bene-

ficiar d'una visita a Memvet, no dubteu de comentar-ho amb el vostre veterinari", anuncia el centre al seu web. D'aquestes paraules s'extreu principalment la idea de col·laboració professional entre veterinaris, que és l'essència mateixa d'un centre de referència. I així ho exposa Màrian Matas, especialista en oftalmologia per l'*European Board of Veterinary Specialisation (EBVS®)* i pel *Royal College of Veterinary Surgeons (RCVS)*, que ens obre la porta quan fem la visita. "Els veterinaris són conscients que no poden oferir tots els serveis, pel que hi havia la necessitat d'un centre que no vacuna, ni fa neteges bucals, ni cirurgies habituals, ni ven pinsos, sinó que tracta exclusivament els casos específics de l'especialitat que aquell mateix clínic li ha derivat. Això és el que volem que coneguin de Memvet els nostres col·legues", apunta Màrian. "És prest per valorar-ho en la seva justa mesura, però sembla que hem tengut una bona re-

FICHA

Nom: Memvet - Centre de Referència Veterinària.

Titulars: Màrian Matas i Jordi López.

Adreça: Reina Esclaramunda, 6. Palma.

Web: www.memvet.com

E-Mail: admin@memvet.com

Instagram: [memvet_](https://www.instagram.com/memvet_)

Obert des de: Febrer de 2020.

Equip humà que conforma la clínica: 2 veterinaris i una auxiliar.

Especialitats: OFTALMOLOGIA: Cirurgia de cataractes, cirurgia de còrnia, cirurgies palpebrals, tractament amb LASER per retinopèxies, tractament de glaucoma, teràpia fotodinàmica per a tumors perioculars, electroretinografia, ecografia ocular, certificats oculars de malalties hereditàries de l'ECVO. CARDIORESPIRATORI: diagnòstic i tractament avançat d'aritmies per electrocardiografia i monitorització Holter, radiografia digital directa i ecocardiografia Doppler, angiografia de contrast per fluoroscòpia, valvuloplastia, implantació de marcapassos, desfibril·lació, broncoscòpia, entre d'altres.

buda. Pareix que la idea ha agradat. Comptam amb l'avantatge de que el client que entra per la porta ja ha passat per les mans del seu veterinari, que és com una mena de cribratge, i que ja sap

al que ve, ahora que nosaltres sabem que està disposat a arribar fins el final", intervé Jordi López, especialista en cardiologia per EBVS® i pel RCVS, a qui agrada fer el paral·lelisme entre el metge de capçalera i l'especialista, tal i com succeeix a medicina humana, que s'incorpora a la conversa mentre espera els resultats d'una prova del seu darrer cas i ofereix un cafè fins a tres vegades, la qual cosa indica que el cafè de Memvet també deu ser bo.

El centre s'ha dissenyat damunt l'antic hospital Calandri -on Màrian, per cert, hi treballà recent llicenciada-. És, per tant, un cap de cantó ben situat i espaiós, amb una planta baixa lluminosa que acull la recepció i una ampla sala d'espera, dues consultes, un bany, un vestidor, un estudi, un magatzem i una sala d'estar; i un soterrani al qual s'hi accedeix baixant unes llargues escales, amb prequiròfan, dos quiròfans monitoritzats, sala d'hospitalització i una aula de formació que es troba a mig muntar per-

què decidiren deixar aquest servei en 'stand-by' per la irrupció de la Covid-19. "La formació forma part de la nostra trajectòria i volem seguir formant als nostres companys, per això crearem aquest espai. El reprendrem quan es pugui perquè és una de les branques de la nostra activitat que volem potenciar", explica la veterinària. La tercera cama de Memvet és Laura Román, auxiliar tècnica veterinària que treballa amb Màrian i Jordi des d'abans que obrissin les seves portes. Jordi reconeix que amb l'arribada de la pandèmia i la declaració de l'estat d'alarma i el confinament, passaren "uns mesos complicats", amb l'aparició dels primers dubtes que s'esvaïren durant l'estiu, que va ser un període "molt bo", refereix el veterinari.

Màrian Matas i Jordi López han seguit trajectòries paral·leles des dels temps universitaris a l'Autònoma de Barcelona, passant pels respectius internats, la residència, el doctorat i la docència a Liverpool i Londres, fins que s'establiren a Mallorca el 2017 amb la idea del centre de referència rondant pel cap. "Vaig venir a l'Illa a tenir el nostre segon fill i, durant la baixa per maternitat, a pensar en aquest projecte", explica la veterinària. En aquest temps Jordi combinà la intinerància per diferents centres de Mallorca -la qual cosa li permeté anar coneixent la gent-, amb la docència

en màsters universitaris i jornades formatives, i la coordinació del Servei de Cardiologia de l'Hospital Clínic Veterinari UAB. Els dos, a més, fan telemedicina -Màrian per Vet-CT, i Jordi per a Idexx-. A mitjans de 2019 llogaren el local per habilitar-lo al seu gust -canviant el trispol, fent una petita reforma i adquirint els equipaments específics-, i l'1 de febrer feren la inauguració. Avui han passat més de 10 mesos des d'aleshores i cada dia que passa el centre de referència que han obert a Mallorca es pareix una mica més al projecte que sempre varen tenir en ment.

La pesca recreativa del cranc blau s'autoritza a Mallorca davant el seu augment poblacional

Des del mes de desembre es permeten a Mallorca les captures de cranc blau (*Callinectes sapidus*), una espècie invasora d'origen americà que ha colonitzat ràpidament el litoral i les zones humides de les Balears. Aquest crustaci depredador genera canvis importants en els ecosistemes i la seva colonització es troba en un punt en què la seva eradicació s'ha complicat i ha accelerat la presa de mesures per part de l'Administració. Una d'elles és la seva pesca per part de particulars. Aquesta mesura es consensuà després de diverses reunions entre les institucions per establir els criteris concrets i les zones de pesca. Així, des de la Conselleria de Medi Ambient i Territori s'establen les condicions per poder accedir a l'autorització de captura a més de cartografiar els indrets en què està permès. Aquesta cartografia s'adjunta amb l'autorització i també es pot consultar a través del visor de l'IDEIB. El Consell de Mallorca, com a autoritat competent, és la institució que autoritza aquesta activitat.

REQUISITS

Entre els requisits per poder pescar l'espècie es troben, per exemple, el de pescar-lo únicament amb canya i fil, amb el salabret i pinces com a elements auxiliars per a la seva extracció de l'aigua. També caldrà llevar un quelícer al cranc en el moment de la captura i després de tornar a calar. Així mateix, no es podran alterar les condicions de la ribera de la zona humida obrint vials o marcant la zona de pesca, per exemple. Tampoc es podrà pescar en zones on hi hagi residus de cap tipus en un radi de menys de 10 metres del pescador.

Una vegada s'hagin capturat els exemplars, s'haurà de presentar degudament al Servei de caça el resum de captures inclòs en l'autorització en un termini màxim de 30 dies naturals després que finalitzi la vigència de l'autorització. Els exemplars extrets seran per a consum propi, en cap cas per a comercialitzar. Es permeten aquestes captures a onze zones de l'illa.

Cal recordar que el cranc blau no es pot pescar als espais naturals protegits. En aquest sentit, cal destacar que el Parc Natural de s'Albufera és una de les zones humides de les Illes Balears on aquesta espècie hi té una alta presència, per la qual cosa, a través del projecte finançat per l'Impost de Turisme Sostenible 'Prats Nets d'Invasores', se n'ha pogut fer un control. Així,

>>> Les persones interessades en pescar cranc blau han de demanar autorització al Servei de Caça, del Consell de Mallorca, on hauran de presentar el resum de les captures dins els 30 dies posteriors a l'autorització.

la col·locació de 12 nanses ha permès retirar 1.144 exemplars de cranc blau des del 2019.

MULTIPLICACIÓ DE LA PESCA FURTIVA

El servei d'Agents de Medi Ambient constatà una proliferació notable de la pesca furtiva al Parc Natural de s'Albufera i a la Reserva Natural de s'Albufereta al llarg de 2020. Durant els 11 primers mesos de l'any, els Agents aixecaren 140 actes per aquest motiu en aquests dos espais naturals, una xifra que multiplica per 10 les 13 actes aixecades pel mateix motiu l'any passat. Bona part de l'increment d'aquesta activitat il·lícita està relacionat amb l'interès per la pesca del cranc blau.

Les Illes Balears diuen adéu a la vespa asiàtica

Les Illes Balears s'han convertit en el primer territori europeu que assoleix la fita de declarar eradicada la vespa asiàtica (*Vespa velutina ssp. nigrithorax*), segons informà el conseller de Medi Ambient i Territori, Miquel Mir, a finals de novembre.

El darrer niu d'aquesta espècie a Mallorca, única illa de l'arxipèlag on s'havia detectat, es va localitzar el juliol de 2018. Des de llavors, tot i que s'ha mantingut l'esforç de trampeig, no s'ha pogut confirmar la presència d'aquesta espècie invasora a l'illa. En total, s'han localitzat i destruït 32 nius i s'han capturat 89 exemplars.

Mir va voler agrair «el gran esforç i la tasca ingent de co-

ordinació» de tots els actors implicats: el servei de Protecció d'Espècies, els Agents de Medi Ambient, el COFIB, la UIB, l'112, la Diputació de Guipúscoa i el seu cos de Bombers, els Agents Forestals de Girona, els ajuntaments afectats i diverses associacions d'apicultors i caçadors, així com la participació ciutadana, de gran rellevància per assolir aquest èxit col·lectiu», referí Mir.

Bona part dels avisos que han permès localitzar nius han procedit de la ciutadania. Així, organismes com l'112, el COFIB o la aplicació Vespapp, desenvolupada per la UIB, han estat clau també en l'eradicació de l'espècie.

En algunos casos, la vacuna obligatoria de la rabia puede dar algún tipo de reacción más fuerte o más leve. Como consecuencia de ello algunos propietarios se pueden negar a ponerla, o incluso los veterinarios podemos no ver recomendable su aplicación. En nuestra CCAA hay una obligatoriedad de vacunar a los perros contra la rabia y no hacerlo puede acarrear sanciones a nivel local, caso que se complica en casos que tengan que viajar a otros países.

¿Cómo debemos proceder los veterinarios en estos casos y qué tipo de documento debemos utilizar y rellenar?

La norma que da respuesta a la cuestión que se nos plantea viene contenida **en el Decreto 21/2015, de 17 de abril, regulador de las medidas de control, prevención y vigilancia epidemiológica de la rabia en animales y otras zoonosis en animales de compañía en el ámbito de las Illes Balears.**

Del citado Decreto creemos necesario destacar una serie de presupuestos (sin duda conocidas por los Colegiados pero que será bueno recordar hoy aquí) que conducen a la respuesta que debemos dar. El Decreto **obliga** de forma directa a los profesionales sanitarios y, por tanto, a los veterinarios (establece que la aplicación, certificación y registro de la vacunación antirrábica se realizará, exclusivamente, por veterinarios).

Sólo es **obligatoria** la vacunación (y revacunación) contra la rabia a los animales de la especie **canina**, siendo **recomendable** en gatos y hurones, pero no obligatorio. Por tanto, la pregunta que se nos formula sólo afecta a la vacunación antirrábica de perros.

La vacuna debe ser registrada en el **apartado V** del pasaporte veterinario y en la ficha clínica individual.

Con carácter específico, **los veterinarios están obligados** antes de aplicar la vacuna a identificar al animal; a comprobar que está inscrito en el RIACIB; **a comprobar el estado del animal**, a cumplimentar la documentación y a anotar los tratamientos en el pasaporte y en la ficha clínica individual. Ninguna otra obligación expresa se impone a los veterinarios. Visto lo anterior debemos empezar por concluir que (si bien la pregunta entendemos que no va en ese sentido), si un cliente se niega de forma injustificada a vacunar de la rabia a su perro, el veterinario que atiende al animal, ni puede forzar la vacunación, ni tiene obligación de denunciar este hecho ante las Administraciones competentes, pero sí tiene el deber de advertir al propietario que existe esa obligación legal de vacunación.

Sobre el núcleo principal de la cuestión, el **artículo 53.b**, del Decreto advierte que previamente a la vacunación, el veterinario comprobará en primer lugar la identificación e inscripción del animal en el RIACIB, de tal manera que **si no está inscrito no se le podrá aplicar la vacuna antirrábica**. Una vez hecho lo anterior, el veterinario deberá comprobar el estado del animal, a los efectos de descartar problemas médicos que desaconsejen la aplicación de la vacuna. Si no las descartar, **el veterinario debe hacer constar en el**

apartado XII "Varios" del pasaporte veterinario o en un certificado veterinario oficial que se ha descartado la vacunación por motivos de salud del animal su vacunación. Por lo tanto, una vez

que el veterinario ha constatado que con la vacuna antirrábica se han producido o pueden producirse efectos secundarios y/o reacciones adversas, y sólo en ese caso, el veterinario deberá descartar la aplicación de la misma (y hacerlo constar en el pasaporte, en el apartado XII y en la ficha como se indica en el Decreto).

Pero todos sabemos que la casuística es diversa. Por ejemplo, puede suceder que un cliente acuda a la consulta de un veterinario y éste observe que no se ha aplicado la vacuna al perro (sin referencia en el apartado V del pasaporte) y sin que nada conste sobre la improcedencia de su aplicación (sin referencia en el apartado XII del pasaporte). En tal caso el veterinario deberá advertir al cliente de que es preciso vacunar. Si ante ello el propietario mantiene que en anteriores ocasiones se han producido reacciones alérgicas y por tanto no quiere que se le vacune, deberá acreditarlo con la documentación veterinaria necesaria (informe veterinario, certificado, etc.). Si lo acredita suficientemente a criterio del veterinario, lo correcto es que éste así lo haga constar en el apartado XII de la cartilla.

Igual actuación deberá seguirse si existen referencias de vacunación en el apartado V (una o varias) y no en el apartado XII, pero el propietario sostiene que se han producido reacciones vacunales, pero no tienen acreditación veterinaria de ello.

En ambos casos de ausencia de la acreditación necesaria, el veterinario no debe aplicar la vacuna (en caso contrario el veterinario sería responsable de las consecuencias) pero advertirá al propietario que debe dirigirse a la autoridad competente para que solicite la expedición de una certificación de exención de vacunación antirrábica, siendo en este caso la Administración la que le requerirá las pruebas que considere necesarias a tal fin.

Con ese certificado podrá acudir de nuevo al veterinario para que le cumplimente el apartado XII del pasaporte y, de ser necesario, cumplimentar la Tarjeta Verde. Todo lo que expresamos según nuestro leal saber y entender y que sometemos a cualquier otro criterio mejor fundado en Derecho.

ANTONIO PUIG JUAN

Abogado

Abogados
Economistas
Graduados Sociales
Asesoría Laboral y Tributaria

PROFESIONALIDAD, EXPERIENCIA Y COMPROMISO

BUFETE
ANTONIO FONT

Colaborador del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears | La Rambla, 17 · 07003 Palma · www.bufeteantoniofont.com

PRESENTAT PER LA RIBERA VETERINARIS

Colaboran: Manuel Ruiz, Esther Riera, Laura Quilis y Camino Lira

Colgajo invertido de safena para reconstrucción de amputación del dígito I y almohadilla plantar por sarcoma de tejidos blandos (schwannoma)

cialmente dejando la marcha imposibilitada, se decide una amputación del dedo I y de la almohadilla plantar y recubrir el defecto con un colgajo invertido de safena.

El colgajo invertido de safena es el ideal para la reconstrucción de heridas en la parte distal de la extremidad posterior. Este colgajo es dependiente del

flujo inverso vascular a través de las anastomosis de las ramas de las arterias tibial craneal y la arteria safena.

La arteria safena discurre por la cara medial de la extremidad sobre el músculo semimembranoso dividiéndose en su extremo distal en dos ramas, la craneal y la caudal. La rama caudal a nivel del tarso se divide en las arterias digitales II, III y IV. Por su parte, la parte craneal de la vena safena media, anastomosa con la rama craneal de la vena safena lateral a nivel del corvejón. La vascularización de este colgajo es similar tanto perros como en gatos.

TÉCNICA QUIRÚRGICA

Antes de comenzar se debe medir el defecto así como la longitud del colgajo para asegurar la cobertura total del mismo. Para ello es recomendable dibujar el defecto así como el colgajo previo a la cirugía.

Primeramente se retiraron las masas tumorales con una incisión elíptica en la zona

plantar que abarcaba al dígito I y la almohadilla con una disección cuidadosa para conservar todos los flexores de los dedos.

Para realizar el colgajo, se realizaron dos incisiones ligeramente convergentes a largo del muslo comenzando a nivel de la patela. El borde craneal se realizó a 1 cm de la rama craneal de la arteria safena y la vena safena medial y el borde caudal se realizó de la misma manera. Una vez que se comienza la disección se exponen la arteria safena, la vena safena medial y el nervio safeno. Una vez expuestos los vasos se ligaron con doble ligadura reabsorbible monofilamento.

A medida que el colgajo se va desarrollando la vascularización se va diseccionando con él, intentando coger suficiente tejido subcutáneo adyacente para que los vasos no se vean dañados.

Una vez que el colgajo está diseccionado, se realizó la incisión puente para acomodar el colgajo en el defecto y se suturó con puntos discontinuos monofilamento no reabsorbibles. La herida de la cara interna del muslo se cerró por planos con suturas monofilamento y se realizaron incisiones en malla liberadoras de tensión a nivel del tarso.

Los 5 primeros Kot presentó cierta congestión, edematización e inflamación del colgajo pero se corrigió unos días después.

Los puntos se retiraron a los 12 días y actualmente el animal camina y salta como antes pero necesita de una bota por una ligera ulceración de la zona plantar al faltar la almohadilla.

Finalmente la biopsia confirmó el diagnóstico presuntivo: Schwannoma.

Presentamos a Kot, gato macho castrado de 12 años. Como antecedentes destacamos una amputación de la extremidad posterior izquierda por una fractura mal resuelta que la hacía inservible y que hace dos años fue diagnosticado de Insuficiencia renal crónica que se mantiene en IRIS I.

Hace unos dos meses rostralmente a la almohadilla plantar y en el espacio interdigital I-II aparecieron unas masas no pe-

diculadas de consistencia firme, dolorosa a la palpación que no permitía caminar con normalidad al animal. Se realizó una PAF pero no hubo resultado concluyente, por lo que se realizó una biopsia con punch que reveló un sarcoma de tejidos blandos (posible schwannoma).

Ante la imposibilidad de amputar par-

cas clínic. resolució

COL·LEGIATS

ALTES

1235 - Ariana Tur Martín

Des de l'1 de setembre de 2020

1236 - Mª Antònia Salvà Perelló

Des de l'1 d'octubre de 2020

1237 - Raquel Marquès Rodríguez

Des de l'1 d'octubre de 2020

1238 - Antònia Nadal Horrach

Des de l'1 d'octubre de 2020

1239 - Lazarina Lilova Lilova

Des de l'1 d'octubre de 2020

1240 - Antònia Tauler Garau

Des de l'1 d'octubre de 2020

1241 - Rosa Ferrer Serra

Des de l'1 d'octubre de 2020

1242 - Andrea Fraguas García

Des de l'1 de novembre de 2020

1243 - Alessandra Barcella

Des de l'1 de novembre de 2020

1244 - Bàrbara Plana García

Des de l'1 de novembre de 2020

1245 - Ezequiel Soto Carrillo

Des de l'1 de novembre de 2020

1246 - Gonzalo Franco García

Des de l'1 de novembre de 2020

1247 - Manuel Rodríguez Neira

Des de l'1 de desembre de 2020

1248 - Tania Monreal Pawlowsky

Des de l'1 de desembre de 2020

BAIXES

1095 - Francisca Salinas Ronda

Des del 14 d'agost de 2020

1160 - Antonio Vico Miranda

Des del 30 d'agost de 2020

1216 - Álvaro Berenguel Fernández

Des de l'1 de setembre de 2020

844 - Olga Anglada Vivó

Des del 20 de setembre de 2020

1204 - Mª Magdalena Cabrer Adrover

Des del 24 de setembre de 2020

1073 - Ibone Anza Gómez

Des del 26 d'octubre de 2020

1046 - Eduardo López Burgos

Des del 29 d'octubre de 2020

1213 - Patricia García Sans

Des del 28 de novembre de 2020

1053 - Alejandro Yeste Iglesias

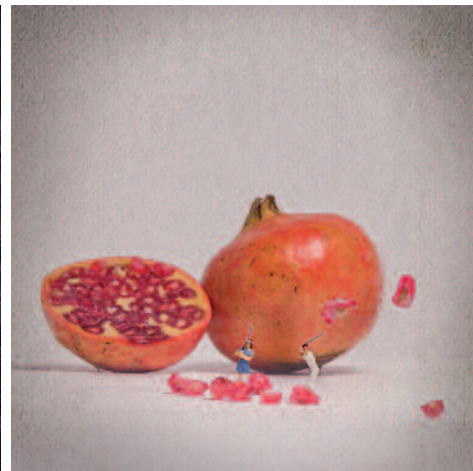
Des del 30 de novembre de 2020

CENTRES VETERINARIS

ALTES

CENTRE VETERINARI PALMANYOLA

Avda. Dalias, 19. Bunyola

Titular: **Marta Massanet Vidal**Dra. Facultativa: **Elena Guijarro de Luna**

La fotografia de Antonio Miranda llega al Colegio

Natural de Palma (1965), Antonio Miranda se sumergió en la fotografía hace una década en la academia Curso Fotografía Mallorca de la mano de Leo Foco. Ha cedido varias de sus imágenes que han permanecido expuestas en la entrada de la sede colegial durante el último trimestre de 2020 y primeras semanas de 2021.

Finalista del IV concurso fotografía 5 al día en 2013, ha participado en distintas exposiciones colectivas como Cobre A2 Obra Gráfica, en Can Gelabert (Binissalem); Gráfico Showroom en el Taller Torculari de Algaida; Bingbang The Open Studio 79, en Palma; Tots a taula, de Cubic art Gallery, en Palma (Mallorca) o la Nit de l'Art Alaró, entre otras.

ART AL COVIB**CLÍNICA VETERINÀRIA EXÒTICS I MÉS**Avda. Carlos V, n° 6. LlucmajorTitular: **Antonio Durán Munar****CANVI DE CLASSIFICACIÓ****HOSPITAL VETERINARI BALMES**

C/ Balmes, 55. Palma

Titulars: **Antonio Oliver Jaume i Miguel****A. Oliver Jaume****BAIXES****CENTRE VETERINARI PALMANYOLA**

Avda. Dalias, 19. Bunyola

Titular: **Marta Massanet Vidal**Dra. Facultativa: **Elena Guijarro de Luna****CLÍNICA VETERINÀRIA EXÒTICS I MÉS**Avda. Carlos V, n° 6. LlucmajorTitular: **Antonio Durán Munar**

¿Conoce las *ventajas* del Seguro de Automóvil de A.M.A.?

Ventajas en nuestros talleres preferentes

Recogida y entrega gratuita, limpieza exterior, prioridad en la reparación, 50% dto. sobre el precio de la franquicia, vehículo de cortesía según disponibilidad...

Reparación y sustitución de lunas

En nuestra red de talleres colaboradores de lunas a través del 912 74 86 95 o del click to call de nuestra página web.

Servicios gratuitos de ITV y Gestoría

Inspección audiovisual y manual previa, gestión de cita con la ITV y servicio de chófer para pasar la inspección. Servicio gratuito e ilimitado de trámites administrativos relativos a la documentación del conductor principal.

Tasas e impuestos oficiales no incluidos.

Servicio Manitas Auto

Pequeñas operaciones en el vehículo asegurado y en las que no sea necesario acudir al taller, como sustitución de consumibles, configuración de dispositivos electrónicos, instalación de accesorios, etc.

1 servicio de hasta 2 horas gratis al año.

Y ahora le ofrecemos asesoramiento personalizado para planificar la forma de pago de su seguro.

A.M.A. PALMA DE MALLORCA Barón de Pinopar, 10 Tel. 971 71 49 82 pmallorca@amaseguros.com

LA MUTUA DE LOS PROFESIONALES SANITARIOS

www.amaseguros.com

971 71 49 82 / 902 30 30 10

Síguenos en

y en nuestra APP

A.M.A.
agrupación mutual
aseguradora

